

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH W SZKOLE
PODSTAWOWEJ W WILKOWIE-OSIEDLU**

SPIS TREŚCI

PROCEDURY WYCHOWAWCZE

1. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji.
2. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia.
3. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły.
4. Procedura postępowania w przypadku sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa (ściganego z urzędu np. znęcanie, rozbój, kradzież, doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej)
5. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły .
6. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji, oraz innych rodzajów przemocy psychicznej na terenie szkoły .
7. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna i fizyczna).
8. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego.
9. Procedura postępowania wobec ucznia podejrzanego o spożycie alkoholu lub środka psychoaktywnego.
10. Procedura postępowania wobec ucznia posiadającego substancje odurzające.
11. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów i e-papierosów przez ucznia na terenie szkoły.
12. Procedura korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych przez ucznia na terenie szkoły.
13. Procedura usprawiedliwiania nieobecności i postępowania w razie nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole.
14. Procedura postępowania wobec ucznia uchylającego się od obowiązku szkolnego.
15. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły.
16. Procedura postępowania w sytuacji samookaleczenia się ucznia w szkole.
17. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia samookaleczenia się ucznia w szkole/z niezabliźnionymi ranami.
18. Procedura postępowania w przypadku stosowania cyberprzemocy-sprawca.
19. Procedura postępowania w przypadku stosowania cyberprzemocy-ofiara.
20. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

PROCEDURY KRYZYSOWE W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

21. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.
22. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.
23. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.
24. Procedura postępowania w przypadku zagrożenie bombowego.
25. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia do szkoły napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią.

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 3 lutego 2017 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U z 2017 poz.209).
2. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2017, poz. 2067).
3. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2017, poz.736.).
4. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2006 nr 191, poz. 1410).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz.U z 1993 nr 91, poz. 421).
6. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (Dz.U z 2017 poz.59)
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 , poz. 1654.).
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2017, poz.783)
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016, poz.487)
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 – tekst jednolity)
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr.109, poz. 719 z późn. zm.)
13. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69).

1. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji.

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenie nauczyciela).

1. Nauczyciel reaguje słownie i stanowczo, informuje ucznia o łamaniu przez niego regulaminu szkoły i wynikających stąd konsekwencji.
2. Nauczyciel wpisuje uwagę do dzienniczka ucznia, e-dziennika lub zeszytu uwag.
3. Jeżeli uczeń się nie uspokoi - nauczyciel zgłasza problem do wychowawcy lub pedagoga.
4. Pedagog szkolny lub wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę i ustala sankcje w zależności od popełnionego wykroczenia.
5. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, na wniosek pedagoga wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
6. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
7. Jeżeli sytuacja powtarza się wielokrotnie, dyrektor może zawiadomić Sąd Rodzinny.
8. Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach postępowania, należy postępować według tych procedur.

2. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia.

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.
2. Powiadamia wychowawcę, pedagoga i wicedyrektora o zdarzeniu.
3. Wychowawca/pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela - świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków).
4. Wychowawca sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany), przechowuje ją w dokumentacji wychowawcy.
5. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.
6. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem/wicedyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
7. Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacje na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.

3. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły.

1. Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.

2. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia dyrektora szkoły i powiadamia pogotowie ratunkowe.
3. Nauczyciel powiadamia wychowawcę i pedagoga, wychowawca rodziców ucznia poszkodowanego.
4. W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga, którzy przeprowadzają rozmowę z uczestnikami bójk.
5. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem przekazują informację dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, sporządzana jest notatka ze zdarzenia.
6. Pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem, w szczególnych wypadkach Policję lub Sąd Rodzinny.
7. Wychowawca zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów.
8. Wobec uczestników zajęcia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

4. Procedura postępowania w przypadku sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa (ściganego z urzędu np. znęcanie, rozbój. Kradzież, doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej)

1. Każda osoba, która jest świadkiem czynu niezwłocznie zapewnia pomoc przedmedyczną sprawcy i poszkodowanemu, powiadamia dyrektora, wychowawcę i pedagoga szkolnego.
2. Pedagog szkolny/wicedyrektor/wychowawca ustalają okoliczności czynu ewentualnych świadków wydarzenia (nie należy nagłaśniać zdarzenia).
3. Wychowawca zawiadamia rodziców ucznia-sprawcy, a pedagog policję o zaistniałym czynie.
4. Przekazują sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi, który organizuje opiekę do czasu przybycia rodziców i policji.
5. Pedagog/wicedyrektor zabezpiecza ewentualne dowody i przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje policji.
6. O dalszych losach sprawcy niedozwolonego czynu zadecydują odpowiednie służby.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

5. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży. w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą, w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor/wicedyrektor szkoły i pedagog.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia oraz pedagoga.
4. Wychowawca lub pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

6. W szczególnych przypadkach (decyduje pedagog, dyrektor/wicedyrektor) powiadamiana jest Policja lub Sąd Rodzinny.
7. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

6. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji, oraz innych rodzajów przemocy psychicznej na terenie szkoły

1. Zgłoszenie zajścia do nauczyciela dyżurującego, wychowawcy lub pedagoga.
2. Wychowawca niezwłocznie informuje rodziców uczniów obu stron zajścia.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, w obecności pedagoga, a następnie dyrektora/wicedyrektora szkoły i rodziców.
4. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych; rozmowa z uczniem, rozmowa z rodzicami, spotkanie z pedagogiem/psychologiem) a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

7. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna i fizyczna).

1. Poszkodowany nauczyciel powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor wyjaśnia okoliczności zajścia, powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca wzywa w trybie natychmiastowym rodziców ucznia.
4. W przypadku znieważenia nauczyciela, dyrektor powiadamia policję.
5. Wobec ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

8. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego.

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Pracownik telefonicznie zawiadamia wicedyrektora/dyrektora lub doprowadza poszkodowanego do sekretariatu szkoły (lub ośrodka zdrowia).
3. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą- prosi o nadzór nad swoją klasą nauczyciela uczącego w najbliższej Sali.
4. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń- miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu.
5. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych (wieczorki, dyskoteki itp.), gdy nie ma dyrektora/wicedyrektora szkoły, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu.
6. W każdym trudniejszym przypadku nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora, następnie zawiadamia rodziców.

7. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki (biwaku)- wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.
8. Osoba odpowiedzialna powiadamia rodziców ucznia.
9. O każdym wypadku dyrektor/wicedyrektor zawiadamia niezwłocznie:
  - a. inspektora bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - b. organ prowadzący szkołę.
10. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora, kuratora oświaty, Urząd Gminy.
11. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie Powiatowy Inspektorat Sanitarny.
12. Wicedyrektor powołuje szkolną komisję powypadkową, która sporządza protokół z wypadku zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

9. Procedura postępowania wobec ucznia podejrzanego o spożycie alkoholu lub środka psychoaktywnego.

1. Wychowawca lub osoba interweniująca odizolowuje ucznia, ale nie pozostawia go samego.
2. Osoba interweniująca powiadamia o fakcie dyrektora.
3. Wychowawca powiadamia o fakcie rodziców, których zobowiązuje do natychmiastowego odebrania ucznia ze szkoły.
4. W przypadkach kryzysowych dyrektor zawiadamia pogotowie ratunkowe i policję.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

10. Procedura postępowania wobec ucznia posiadającego substancje odurzające.

1. Nauczyciel zabezpiecza substancję do czasu przyjazdu policji.
2. Powiadamia dyrektora szkoły, który wzywa w trybie natychmiastowym rodziców ucznia.
3. Pedagog lub dyrektor próbuje ustalić od kogo uczeń nabył substancje.
4. Dyrektor przekazuje zabezpieczoną substancję policji, oraz informację dotyczącą zdarzenia.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

11. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów i e-papierosów przez ucznia na terenie szkoły.

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i zabezpiecza dowód.
2. Zawiadamia wychowawcę klasy i pedagoga, którzy przeprowadzają rozmowę dyscyplinująco-profilaktyczną.
3. Wychowawca lub pedagog zawiadamiają rodziców.
4. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie.
5. Gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z uczniem, rozmowa z rodzicami, spotkanie z pedagogiem/psychologiem) a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji

6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

12. Procedura korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych przez ucznia na terenie szkoły

1. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność.
2. Podczas zajęć edukacyjnych obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych, zakaz filmowania i nagrywania.
3. Na początku lekcji urządzenia elektroniczne należy zdeponować w wyznaczonym miejscu u nauczyciela.
4. Naruszenie przez ucznia zasad używania telefonów i innego sprzętu elektronicznego na terenie szkoły powoduje odebranie i zdeponowanie u dyrektora /wicedyrektora szkoły. Sprzęt odbiera rodzic.
5. Wobec ucznia notorycznie łamiącego zakaz używania sprzętu elektronicznego na terenie szkoły, stosuje się kary zapisane w statucie.
6. W przypadku opublikowania w mediach społecznościowych nagrań naruszających prywatność lub wizerunek ucznia lub pracownika szkoły informuje się o tym rodziców i policję.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

13. Procedura usprawiedliwiania nieobecności i postępowania w razie nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole.

1. Obowiązek usprawiedliwiania nieobecności ucznia w szkole spoczywa na rodzicach lub jego prawnych opiekunach.
2. Usprawiedliwienia muszą wpłynąć do wychowawcy klasy w ciągu 7 dni od powrotu dziecka do szkoły.
3. W przypadku stwierdzenia wagarów ucznia wychowawca/pedagog informuje go o konsekwencjach, jeżeli nieobecności takie będą się powtarzały.
4. W razie przewidywanej dłuższej niż 7 dni nieobecności (np. pobyt w sanatorium, szpitalu itp.) rodzic ma obowiązek poinformować w ciągu 3 dni wychowawcę klasy.
5. Respektowane będą tylko te usprawiedliwienia, które zostały wypisane i podpisane przez rodziców/prawnych opiekunów oraz zwolnienia lekarskie.
6. Gdy nieobecność ucznia bez usprawiedliwienia, bądź kontaktu rodziców/prawnych opiekunów ze szkołą przekroczy 7 dni, wówczas wychowawca ma obowiązek skontaktować się z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia, by wyjaśnić powód nieobecności w szkole.
7. Uczeń może być zwolniony z lekcji na podstawie pisemnej i ewentualnie telefonicznej informacji od rodzica/prawnego opiekuna.
8. W przypadku złego samopoczucia ucznia w czasie zajęć lekcyjnych po telefonicznej informacji ze szkoły rodzic/prawny opiekun jest zobowiązany do odebrania dziecka ze szkoły.

14. Procedura postępowania wobec ucznia uchylającego się od obowiązku szkolnego.

1. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwiać nieobecności dziecka w terminie ustalonym z wychowawcą.
2. Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca powiadamia o tym fakcie rodziców.
3. Informacja może być przekazana listownie, telefonicznie lub poprzez e- dziennik, rodzice mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły celem wyjaśnienia nieobecności.
4. W przypadku braku współpracy rodzica z wychowawcą (rodzic nie uczestniczy w zebraniach, konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkanie indywidualne), wychowawca fakt ten zgłasza pedagogowi szkolonemu.
5. Pedagog szkolny sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez: rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły, lub w przypadku nie stawienia się rodzica do szkoły – podczas wizyty w domu rodzinnym ucznia.
6. Wychowawca, pedagog, wicedyrektor, rodzic ucznia podejmują wspólne działania zaradcze celem regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
7. W sytuacji gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego dyrektor kieruje wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucji administracyjnej do Gminy Złotoryja lub pisemną informację do Sądu Rejonowego z prośbą o zastosowanie środka wychowawczego.

15. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły

1. Zgłoszenie aktu wandalizmu do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga przez nauczyciela lub wychowawcę.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty i informuje wicedyrektora.
4. Wicedyrektor powiadamia rodziców których informuje o oszacowanych kosztach szkody i zobowiązuje do ich pokrycia lub naprawy zniszczonego mienia.
5. W szczególnych przypadkach powiadamiana jest policja, decyduje dyrektor/wicedyrektor.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

16. Procedura postępowania w sytuacji samookaleczenia się ucznia w szkole (uczeń, który jest w trakcie samookaleczenia się lub bezpośrednio po samookaleczeniu się na terenie szkoły)

1. Zaopiekowanie się dzieckiem przez osobę która była świadkiem zdarzenia.
2. Ocena sytuacji (czy należy dziecko skierować do pielęgniarki, czy wezwać pogotowie).
3. Powiadomienie dyrektora szkoły/ pedagoga szkolnego.
4. Dyrektor wzywa rodzica do szkoły-diagnoza sytuacji dziecka, udzielenie wskazówek rodzicom dotyczących form wsparcia dziecka.
5. Psycholog przeprowadza rozmowę z rodzicami dot. skutków medycznych i emocjonalnych samookaleczenia się dziecka.
6. Współpraca pedagoga/psychologa z rodzicami dot. realizacji zaleceń pracy z dzieckiem
7. Rozmowy wspierające pedagoga/psychologa z uczniem.

8. Wychowawca/pedagog zobowiązany jest do sporządzenia notatek z działań i przechowywania jej w dokumentacji.

17. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia samookaleczanie się ucznia w szkole/z niezabliźnionymi ranami.

1. Rozmowa z uczniem dotycząca wstępnej diagnozy-w czym jest problem?
2. Powiadomienie dyrekcji szkoły, podjęcie współpracy wychowawcy klasy z pedagogiem/psychologiem.
3. Wicedyrektor wzywa rodzica do szkoły-diagnoza sytuacji dziecka.
4. Udzielenie wskazówek rodzicom dotyczący form wsparcia dziecka.
5. Rozmowa psychologa z rodzicami dot. skutków medycznych i emocjonalnych, samookaleczenia się dziecka.
6. Współpraca pedagoga/psychologa z rodzicami dot. realizacji zaleceń pracy z dzieckiem
7. Rozmowy wspierające pedagoga/psychologa z uczniem.
8. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy

18. Procedura postępowania w przypadku stosowania cyberprzemocy-sprawcy.

1. Zgłoszenie przypadku cyberprzemocy do wicedyrektor/pedagoga/wychowawcy
2. Wicedyrektor/pedagog ustala okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposób rozpowszechniania, ustalenie sprawców, świadków zdarzenia), zabezpieczenie dowodów
3. Wychowawca, pedagoga, wicedyrektor analizują zdarzenie
JEŻELI SPRAWCA JEST NIEZNANY:
-przerwanie aktu cyberprzemocy (zawiadomienie administratora w serwerze w celu usunięcia materiału, wykonanie kopii)
-powiadomienie policji.
GDY SPRAWCĄ JEST UCZEŃ SZKOŁY:
- zobowiązanie ucznia przez wychowawcę do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia materiałów z sieci (dyrektor zabezpiecza dowód).
4. Wychowawca powiadamia rodziców lub opiekunów prawnych sprawcy.
5. Dyrektor decyduje o dalszym postępowaniu i konsekwencjach wobec dziecka (zgłoszenie sprawy na policję, Sądu dla Nieletnich itp.).
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

19. Procedura postępowania w przypadku stosowania cyberprzemocy-ofiara.

1. Zgłoszenie przypadku cyberprzemocy do wicedyrektor/pedagoga/wychowawcy.
2. Ustalenie okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposobu rozpowszechniania, ustalenie sprawców, świadków zdarzenia), zabezpieczenie dowodów.
3. Powiadomienie rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu, o działaniach szkoły, porada, pomoc.
4. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej poszkodowanemu uczniowi.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

20. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa/ wicedyrektora/ dyrektora o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
3. Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.
5. Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
6. W sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole oraz gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.
7. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog/psycholog szkolny całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.
8. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.
9. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
10. Osoby odpowiedzialne za zarządzanie sytuacją : dyrektor lub wicedyrektor szkoły, a w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

INNE SYTUACJE KRYZYSOWE W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

21. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
7. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najslabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz.
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

22. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami.
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy 112.
3. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (5 krótkich dzwonek).
4. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
5. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA!

Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!

Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!

6. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej. ewakuacja odbywa się zgodnie z procedurami.
7. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
8. Wszyscy pracownicy muszą bezzwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
9. Dyrektor zleca pracownikowi obsługi wyłączenie dopływu gazu.

10. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
11. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
14. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń
15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

23. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa to szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze napastników o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące napastników i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna, nakaz dzieciom położyć się na podłogę.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.
UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
8. Po zakończeniu akcji:
  - a. sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregoś dziecka poinformuj Policję,
  - b. nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
  - c. prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

1. W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:
  - a. Nakaz dzieciom położyć się na podłogę.
  - b. Staraj się uspokoić dzieci.

- c. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
  - d. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
  - e. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.
2. Po opanowaniu sytuacji:
- a. upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
  - b. zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
  - c. udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
  - d. w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
  - e. zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

24. Procedura postępowania w przypadku zagrożenie bombowego

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:
  - a. rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
  - b. samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby, policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Urząd Gminy.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami.
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
  - a. rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna),
  - b. ujawniony podejrzany przedmiot,

- c. treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
  - d. numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji
2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
  - a. słuchaj uważnie,
  - b. zapamiętaj jak najwięcej,
  - c. jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
  - d. zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
  - e. nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
  - f. jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
  - g. jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły.
4. Dyrektor dzwoni do Delegatury Kuratorium Oświaty w Jeleniej Górze.
5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Dyrektor zarządza ewakuację godnie z obowiązującą instrukcją.
UWAGA! Poinstruuuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu
9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym.
11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu
12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych)
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

25. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia do szkoły napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią.

- **Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz** *Łzabarykaduj się (szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób)*
- **Wycisz i uspokój uczniów** *(wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę)*
- **Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy** *(należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji)*
- **Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony** *(niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia)*
- **Poinformuj policję wysyłając informację tekstową – SMS o zaistniałej sytuacji** *(w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji do sił bezpieczeństwa – policja)*
- **Zasłoń okno, zgaś światło** *(należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego)*
- **Nie przemieszczaj się** *(przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników)*
- **Bądź poniżej linii okien, zejź z światła drzwi** *(przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników)*
- **Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze** *(z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz)*
- **Jeżeli padną strzały, nie krzycz** *(napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma)*
- **Nie otwieraj nikomu drzwi** *(interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi)*
- **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia** *(w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia)*

Bezpośredni kontakt z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą.

- **Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika** (*wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników*)
- **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np.: telefon** (*wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej*)
- **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia** (*w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu*)
- **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego** (*w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji*)
- **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika** (*odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji*)
- **Nie zwracaj na siebie uwagi** (*nie zwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu*)
- **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny** (*brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców*)
- **Nie oszukuj terrorysty** (*oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane*)
- **Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu** (*zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców*)
- **Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami.** (*wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty*)
- **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów** (*każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana*)
- **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty** (*nigdy nie wiadomo kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek*)

W przypadku działań antyterrorystycznych

- **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę** (*policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar*)
- **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi** (*próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji*)
- **Położ się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy** (*taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników*)
- **Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom** (*postawa taka ułatwia działania policji a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników*)
- **Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** (*tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego*)

- **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami** (*wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową*)
- **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy** (*policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców*)
- **Bądź przygotowany na traktowanie siebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona** (*w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtapiać w tłum i uciec z miejsca ataku*)
- **Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku** (*w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak jak tego chcą siły interwencyjne*)
- **Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru** (*najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych*).

SPOSÓB PROWADZENIA EWAKUACJI:

Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami.

SPOSÓB ODCZYTYWANIA SYGNAŁÓW ALARMOWYCH

- „sygnał dźwiękowy przerywany” – azyl (**barykadowanie się w pomieszczeniach**)

TELEFONY ALARMOWE

- Policja 997
- Telefon alarmowy telefonów komórkowych 112

SPOSÓB POWIADAMIANIA SŁUŻB:

Wybierz jeden z w/w numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia
- nazwę i adres szkoły
- imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
- telefon kontaktowy
- zrealizowane przedsięwzięcia
- potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie